

2024 METŲ PAKARTOTINĖS SESIJOS ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA

Kiekvieno iš 01–25 klausimų teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Klausimo numeris	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Teisingas atsakymas	D	A	A	D	A	C	B	D	B	C

Klausimo numeris	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Teisingas atsakymas	D	C	D	B	D	C	D	B	A	D

Klausimo numeris	21	22	23	24	25
Teisingas atsakymas	C	D	C	D	A

Kandidatas atsakymus į 26–53 klausimus **gali suformuluoti savo žodžiais**. Ar atsakymų turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
26	Feodalizmą. / Feodalinę santvarką.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.
27	<i>Priklausomybės forma:</i> <i>Galimi atsakymai:</i> <ul style="list-style-type: none">• Asmens laisvės praradimas.• Baudžiava / įbaudžiavinimas / baudžiauninkas. <i>Paaiškinimas:</i> <i>Galimi atsakymai:</i> <ul style="list-style-type: none">• Valstietis netenka asmens laisvės.• Toks valstietis pririšamas prie senjoro dvaro.• Valstietis negali be žemvaldžio sutikimo persikelti į kitą vietą, atlieka jam prievolės, eina lažą, teisiama dvaro teismo. <i>(Gali būti cituojama iš šaltinio.)</i>	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.
28	<i>Senjorui:</i> <i>Galimi atsakymai:</i> <ul style="list-style-type: none">• Vasalas, įsipareigojęs saugoti senjoro valdas, pasižada remti senjorą plečiant jo įtaką.• Senjoras užsitikrina iš vasalo asmeninę ištikimybę ir apsaugą (gauna karinę pagalbą). <i>Vasalui:</i> <i>Galimi atsakymai:</i>	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Vasalas už tarnybą senjorui gaudavo feodą (dažniausiai žemės valdą; galėjo gauti ir feodą pinigais; tam tikras pareigas tarnaujant, mokesčių surinkimą). • Senjoras įsipareigoja ginti vasalą. / Per senjoro globą vasalas tampa saugus. 		
29	<p><i>Teisinės padėties skirtumas:</i> Baudžiauninkas teisiškai yra praradęs asmens laisvę, o vasalas asmeniškai laisvas (lygus senjorui).</p> <p><i>Atliekamų pareigų skirtumas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Baudžiauninkas yra ekonominių gėrybių gamintojas, o vasalas yra karys, ginantis kitus visuomenės narius. • Baudžiauninkas yra neprivilegiuotas visuomenės narys, o vasalas – privilegiuotas, todėl jis dalyvauja politiniame gyvenime / valdyme / vasalas pats gali būti senjoru ir turėti savo vasalų. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
30	<p><i>Politinis reiškiny:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Feodalų (senjorų) kovos / feodalinės kovos. • Politinis (feodalinis) susiskaldymas. • Centralizuotos (karaliaus) valdžios nebuvimas. • Valdžios decentralizacija. <p><i>Paaiškinimas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iš B šaltinio matome, kad visuomenėje vyrauja vasaliniai santykiai, nėra centralizuotos (karaliaus) valdžios, o, susilpnėjus karaliaus valdžiai (vykstant vidaus kovoms), dalis feodalų ėmė tvarkytis savo valdose kaip savarankiški valdovai. • Nesant centralizuotos valdžios, įsiviešpatauja senjorijos kaip politiniai centrai (politiškai galingesni senjorai siekė užgrobti daugiau žemių). 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
31	<p><i>Paaiškinimas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tomą Marlį atskyrė nuo Bažnyčios. / Bažnyčia Tomą Marlį ekskomunikavo (įvykdė anatema) / dvasiškai pasmerkė. • Uždraudė dalyvauti svarbiose Bažnyčios apeigose, dalyvauti valdant Bažnyčią. <p><i>(Gali būti cituojama iš šaltinio.)</i></p> <p><i>Tikslai:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabdyti riterių (feodalų) tarpusavio kovas. • Varžantis su pasaulietine valdžia, stiprinti savo autoritetą ir įtaką. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Konkuruoti su pasaulietine valdžia dėl įtakos visuomenei. • Vykdyti Dievo paliaubų (Dievo taikos) politiką. 		
32	<p><i>Cechas</i> – vienos profesijos amatininkų susivienijimas.</p> <p><i>Tikslai:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Apsisaugoti nuo konkurencijos (riboti konkurenciją). / Apsaugoti vietos amatininkų teises. • Užtikrinti gaminių kokybę. • Nustatyti griežtą amatininkų darbo (darbo sąlygų, taisyklių, išsipareigojimo) reglamentą. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
33	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Luomas</i>: Dvasininkija. <p><i>Pareigos:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atliko visuomenės sielovados pareigas. • Skleidė tikėjimo tiesas. • Kovojo su prievarta ir taip gynė pažeidžiamiausius visuomenės narius. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Luomas</i>: Bajorija. <p><i>Pareigos:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Užtikrindavo visuomenės narių saugumą / palaikydavo vidaus tvarką, gindavo nuo priešų. • Atsakinga už ekonominį-socialinį gyvenimą pilies (senjorijos) teritorijoje. <p><i>(Galimi ir kiti teisingi atsakymai.)</i></p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
34	<p><i>Istorinis procesas</i>: ATR padalijimai.</p> <p><i>Argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žemėlapis – ATR padalijimas. • Valdovai simbolizuoja užsienio valstybes, kurios dalijosi ATR. (<i>Gali būti įvardyti konkretūs valdovai: Jekaterina II, S. A. Poniatovskis, Juozapas II, Frydrichas II.</i>) 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
35	<p><i>Valdymo principai:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Valdžia kyla iš tautos. • Valdymą turi sudaryti trys valdžios (valdžios padalijimo į tris dalis principas). • Valstybėje sprendimai priimami balsų dauguma. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
36	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Trūkumas</i>: <i>Liberum veto</i> teisė. <p><i>Paaiškinimas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Buvo sunku pasiekti vienbalsiškumą, sutrikdyta įstatymų leidyba. • Buvo įmanomi Seimo narių (bajorų) papirkinėjimo atvejai. / Užsienio valstybės, papirkdamos Seimo narius, kišosi į vidaus reikalus. • <i>Trūkumas:</i> Konfederacijos. <i>Paaškinimas:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Bajorai buvo suskilę į politines karines grupuotes, kurios siekė tik savo tikslų, valstybės reikalai nerūpėjo. • Silpnino valstybės karinę galią. 		<p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
37	<p><i>Palyginimas:</i> C šaltinyje konstitucija vertinama teigiamai, o D šaltinyje konstitucija vertinama neigiamai.</p> <p><i>C šaltinio teiginys:</i> Jeigu 1791 m. Gegužės 3-iosios konstitucija būtų buvusi paskelbta aštuoniolika mėnesių anksčiau, Respublika būtų išgelbėta.</p> <p><i>D šaltinio teiginys:</i> Gegužės 3-iosios konstitucija yra Respublikos kapas.</p>	3	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
38	<p><i>Įvykis:</i> ATR II padalijimas.</p> <p><i>Argumentas:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalyvavo tik Rusija ir Prūsija. • Minima 1792 m. Rusijos kariuomenės dislokacija. • Rusijos kariuomenės dalis įsiveržė į Lenkiją ir įžengė į Lietuvą. 	2	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
39	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Galios apribojimas:</i> Targovicos konfederacijos bajorai buvo prieš sosto paveldimumo gražinimą / monarchijos stiprinimą / lenkų karaliaus valdžios stiprinimą. <i>Paaškinimas:</i> Bajorai, negalėdami rinkti karaliaus, negalės išsireikalauti daugiau privilegijų. / Sosto paveldimumas (monarchijos stiprinimas) riboja bajorų politines teises valstybėje. • <i>Galios apribojimas:</i> Gegužės 3-iosios konstitucija uždraudė bajorų konfederacijas. <i>Paaškinimas:</i> Draudimas jungtis į konfederacijas riboja bajorų karines galias valstybėje. • <i>Galios apribojimas:</i> <i>Liberum veto</i> teisės panaikinimas. <i>Paaškinimas:</i> Negalės užprotestuoti Seime įstatymų priėmimui. 	4	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
40	Poniatovskis / Stanislovas Augustas Poniatovskis.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas.
41	<p><i>A šaltinis:</i> <i>Asmuo:</i> Adolfas Hitleris / Hitleris. <i>Pareigos:</i> Vokietijos kancleris / reichkancleris / prezidentas.</p> <p><i>B šaltinis:</i> <i>Asmuo:</i> Josifas Stalinas / Stalinas. <i>Pareigos:</i> Liaudies komisarų tarybos (Ministrų tarybos) pirmininkas / SSRS komunistų partijos CK generalinis sekretorius.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
42	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rasizmas. • Antisemitizmas. • Arijų iškėlimas. • Antikomunizmas. • Kova yra išlikimo sąlyga / nuolatinė kova. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
43	<p><i>Bruožas:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Masinis teroratas. • Represijų laikotarpis. • „Didysis valymas“. <p><i>Tikslas:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Įtvirtinti diktatūrą. • Įbauginti visuomenę. • Skatinti paklusnumą valdžiai. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
44	<p><i>Šaltinis:</i> D</p> <p><i>Argumentai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pavaizduotas Stalinas / SSRS lyderis. • Masiškai žudo gyventojus. / Naikina SSRS žmones. / Vykdo terorą. / Pjauna žmones su pjautuvu ir daužo su kūju. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
45	<p><i>Šaltinis:</i> C</p> <p><i>Argumentai:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žydai vadovauja SSRS. / Žydų valdžia SSRS. / Sovietų valdžia aklaai paklūsta žydams. • Neigiamas požiūris į žydus ir SSRS. / Antisemitizmas ir antibolševikinis požiūris. • Rasinė neapykanta. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
46	<p><i>Režimas:</i> Diktatūra / totalitarizmas.</p> <p><i>Bruožai:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyksta laisvi rinkimai. • Varžomos piliečių politinės laisvės. • Ribojama politinių partijų, organizacijų veikla. • Įvedama cenzūra. • Valdžia remiasi kariuomene / jėgos struktūromis. • Vykdomas terorizmas (represijos). • Teritorinės ekspansijos siekis. • Vado kultas. 	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
47	<p>„banditas“ – partizanas.</p> <p>„iškeldinimas“ – ištrėmimas.</p> <p><i>Paaiškinimas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Siekė įteisinti Sovietų Sąjungos veiksmus / ideologijos teisėtumą. • Siekė apjuodinti partizanus / sukelti neapykantą partizanams. • Siekė paslėpti trėmimo tikslus. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
48	<p><i>Šaltinis:</i> C</p> <p><i>Tikslas:</i> Pasipriešinti okupacijai / išlaisvinti šalį („raudonųjų plėšikų gaujas išvysime iš savo tėvynės, iš savo sodybų“).</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
49	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Patriotiškumas / Tėvynės meilė. • Tremties baimė / vengimas. • Vengimas tarnybos sovietų kariuomenėje. • Bendradarbiavimas su naciais Antrojo pasaulinio karo metais. • Bausmės vengimas už jau egzistavusius ryšius su partizanais. 	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.</p>
50	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nelegalios spaudos platinimas / antisovietinė propaganda. • Diversijos. • Fizinis asmenų – tiesioginių priešų ar jų talkininkų – naikinimas. • Tiesioginių priešų ar jų talkininkų bauginimas. <p>(Galimi ir kiti teisingi atsakymai.)</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
51	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rinkimai. • Kolūkių kūrimas / kolektyvizacija. • Mokesčių mokėjimas, kitų prievolių vykdymas. • Trėmimai. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
52	<ul style="list-style-type: none"> • Pačioje pradžioje nuostoliai milžiniški dėl partizanų būrių masiškumo / stichiškumo / organizacijos nebuvimo / atvirų mūšių taktikos. • Nuo 1946 m. nuostolių mažėjimas dėl partizanų būrių dydžių mažėjimo / partizaninės kovos dalyvių skaičiaus mažėjimo / organizuotos kovos pobūdžio / diversijų taktikos. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
53	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Padėjo išlaikyti tautinę savimonę vėlesniems laikams. • Griovė sovietų palaikomą savanoriško Lietuvos įsijungimo į SSRS mitą. • Pristabdė Lietuvos rusifikavimą / SSRS gyventojų atvykimą į Lietuvą / socialistinės santvarkos įtvirtinimą. <p><i>(Galimi ir kiti teisingi atsakymai.)</i></p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>